

Katalogus van de Antwerpse Lepidoptera. Deel 1 : Macrolepidoptera. Supplement

August JANSSEN

Résumé. Catalogue des Lépidoptères de la province d'Anvers. Supplément à la 1e partie : Macrolépidoptères.

L'auteur signale deux espèces nouvelles d'Hétérocères qui furent observées pour la première fois dans la province d'Anvers : *Thera britannica* TURNER et *Ligdia adustata* DENIS & SCHIFFERMÜLLER.

Abstract. Catalogue of the Lepidoptera of the province of Antwerp. Part I : Macrolepidoptera. Supplement.

The author mentions two moth species captured for the first time in the province of Antwerp in 1988 : *Thera britannica* TURNER and *Ligdia adustata* DENIS & SCHIFFERMÜLLER.

Janssen, A. : Dianalaan 174, B-2600 Antwerpen.

In de loop van 1988 werden twee soorten nachtvlinders gevangen die voordien nog niet uit de provincie Antwerpen gemeld waren (zie JANSSEN 1977-1988). Hieronder volgen de bijzonderheden.

GEOMETRIDAE Larentiinae

Thera britannica TURNER (op p. 179 na *Thera variata* DENIS & SCHIFFERMÜLLER)

Deze soort stond tot 1988 bekend onder de naam *Thera albonigrata* GORNIK. HACKRAY & SARLET (1980) schrijven dat de verspreiding van *britannica* in België nog niet voldoende bekend is omdat er grote verwarring is met *Thera variata*. Zij vermoeden wel het voorkomen van de soort in een groot deel van het land. De eerste onderzoeken hebben het bestaan van de soort reeds vastgesteld in Midden-België, de Kalkstreek en de hoge Ardennen.

In Nederland is *britannica* vooral gevonden in Limburg. Tot in 1981 was er 1 vindplaats bekend in Noord-Brabant. Zie verder de studie van LEMPKE (1981). De rups leeft vooral op sparren.

Vindplaats : Schilde 8.V en 23.X.1988, telkens een exemplaar (W. en G. DE PRINS en T. GARREVOET).

GEOMETRIDAE Ennominae

Ligdia adustata DENIS & SCHIFFERMÜLLER (op p. 198 na *Lomaspilis marginata* LINNAEUS)

Het gelukte L. DUFRAING (Beerse) de aanwezigheid van deze spanner in de provincie Antwerpen vast te stellen. Hoewel LHOMME (1923-1935) vermeldt : «Belgique partout», waren de gevonden exemplaren in het noorden van het land zeer schaars. Cat. Lambillion-Derenne geeft wat het noorden van de lijn Samber-Maas betreft slechts twee oude vindplaatsen : eenmaal te Oostende en eenmaal te Leuven. Later werd de soort gevangen te Boitsfort (1950) en in

1980 te Halle (Brabant). HACKRAY & SARLET (1980) schrijven) : «Sud du sillon Sambre-Meuse. Très rare ailleurs» en vermelden o.a. een twintigtal vindplaatsen in de Kalkstreek.

Voor Nederland schrijft LEMPKE (1951) : «Verbreid in bosachtige streken, zowel in het oosten en zuiden als in het duingebied, op de vindplaatsen vrij gewoon tot gewoon. 2 generaties : VII en VII-IX». Voor de provincie Noord-Brabant worden slechts twee plaatsen aangegeven : Breda en Cuyck. In het supplement 16 voegt LEMPKE (1970) daar nog 8 nieuwe vindplaatsen aan toe! In datzelfde supplement worden veel vindplaatsen uit Nederlands Limburg opgegeven en wordt vermeld dat de twee generaties in elkaar overgaan zonder duidelijke scheiding.

In alle oudere handboeken staat *L. adustata* geassocieerd met uitsluitend *Evonymus europaeus* (Kardinaalsmuts) (BERGMANN 1955, FORSTER & WOHLFAHRT 1981, KOCH 1984, LHOMME l.c.). HACKRAY & SARLET (l.c.) geven naast *Evonymus* ook *Prunus spinosa* (een alternatieve voedselplant in de Kalkstreek?), maar ze schrijven : «Vole au voisinage des *Evonymus*». Over het hele Belgische grondgebied is *Evonymus* eerder een zeldzame struik. In het noorden en westen van het land komt hij haast niet voor, evenmin als in het aanpalend Zuidnederlandse gebied. Hier leeft de soort dus op een andere voedselplant, hetgeen vermeld staat door LEMPKE (1970) : «LEFFEF vond de rupsen niet alleen op Meidoorn en *Evonymus europaea* maar ook op *Prunus padus*, *Prunus serotina* en *Prunus domestica*!». Is dit altijd over het hoofd gezien in onze streken of heeft de soort zich de laatste decennia aangepast aan nieuwe voedselplanten?

Vindplaats : Beerse 8.VIII.1988 (L. DUFRAING).

Literatuur

- Bergmann, A., 1955. Die Gross-Schmetterlinge Mitteldeutschlands. Band 5/2. Urania Verlag, Jena.
- Forster, W. & Wohlfahrt, T.A., 1971. Die Schmetterlinge Mitteleuropas. Band 4 Eulen (Noctuidae). Frankh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Forster, W. & Wohlfahrt, T.A., 1981. Die Schmetterlinge Mitteleuropas. Band 5 Spinner (Geometridae). Frankh'sche Verlagshandlung, Stuttgart.
- Hackray, J. & Sarlet, L.G., 1969-1985. Catalogue des Macrolépidoptères de Belgique. - Supplément à *Lambillionea*.
- Janssen, A., 1977-1988. Katalogus van de Antwerpse Lepidoptera. Deel 1 : Macrolepidoptera. Bijlage bij *Phegea* 5-16, 232 p.
- Koch, M., 1984. Wir bestimmen Schmetterlinge. Neumann-Neudamm, Radebeul.
- Lempke, B.J., 1951. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. Deel X. - *Tijdschr.Ent.* 94 : 227-320.
- Lempke, B.J., 1970. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. Supplement 16. - *Tijdschr. Ent.* 113 : 123-253.
- Lempke, B.J., 1981. *Thera variata* (Denis & Schiffermüller) en *T. britannica* (Turner) in Nederland (Lep.: Geometridae). - *Ent.Ber., Amst.* 41 : 163-169.
- Lhomme, L., 1923-1935. Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique. Vol. I Macrolépidoptères. Le Carriol, par Douelle (Lot).
- Schall, F., 1988. Contribution à la connaissance des Hétérocères du Bas-Rhin (France). Inventaire provisoire. - *Linneana Belgica* 11 : 194-208.